

Fladdermusinventering

Bugärde, Härryda kommun, 2022

Uppdragsgivare

Bugärde Utveckling AB

Uppdragsgivarens kontaktperson

Mathias Cederblad

Tel. 070-952 05 53

mathias@samgrav.com

Uppdragstagare

Naturcentrum AB

Strandtorget 3

444 30 Stenungsund

Tel. 010-220 12 00

ncab@naturcentrum.se

Projektorganisation

Naturcentrums projektnummer: 3334

Projektledare: Niklas Franc

Tel. 010-220 12 12

Niklas.franc@naturcentrum.se

Inventering och rapport: Niklas Franc och Alvin Franc

Granskning: Petter Bohman

Kartmaterial

Underlagskarta – ortofoto ©Lantmäteriet

Omslagsbild

Trädbärande våtmark i Bugärde, i rapporten kallat "kärret"

Foton i rapporten

Niklas Franc

Denna rapport bör citeras

Franc, N. & Franc, A. 2024. *Fladdermusinventering Bugärde, Härryda kommun 2022*. Naturcentrum AB.

Innehåll

Sammanfattning	4
Uppdrag	5
Metodik	5
Nomenklatur - namnpresentation.....	5
Resultat	7
Inventeringsområdet.....	7
Resultat.....	7
Diskussion	8
Allmänt.....	8
Åtgärder.....	8
Referenser	9

Sammanfattning

Naturcentrum AB har under juli 2022 genomfört en enklare inventering av fladdermöss i Bugärdeområdet. Inventeringen genomfördes med autoboxar placerade på strategiska platser som kan vara lämpliga ur födosökssynpunkt. Inga lämpliga koloniområden har noterats under denna eller tidigare inventeringar.

Fladdermöss gynnas av variationsrika miljöer med tillgång till lämpliga jaktmiljöer och boplatser, exempelvis områden med inslag av vatten, byggnader, lövskog och gärna äldre lövträd. Utredningsområdet domineras av produktionsinriktad barrskog, myrmarker och hyggen, vilket generellt har liten betydelse för fladdermusfaunan. Vatten förekommer som vattendrag i skog, ett kärr och enstaka småvatten i myrarna.

Sammanlagt finns åtta fladdermusarter noterade i utredningsområdet och de närmaste omgivningarna; nordfladdermus (NT), större brunfladdermus, dvärgpipistrell, vattenfladdermus, mustasch-/tajgafladdermus, gråskimlig fladdermus, fransfladdermus (NT) och brunlångöra (NT). De två sista (fransfladdermus och brunlångöra) har bara noterats i Fäxhultområdet och inte i Bugärde.

På en av inventeringsplatserna, ett kärr med en meandrande bäck, noterades alla i området noterade sex arter. På övriga lokaler noterades som mest tre arter och på en lokal ingen art.

Artantalet är relativt högt för att vara skogsmark, men närheten till mer variationsrika miljöer både i norr och söder kan förklara det relativt höga antalet. Möjligen kan den närliggande landsvägen fungera som förflyttningsstråk, åtminstone för vissa arter.

En rödlistad art, nordfladdermus (NT), noterades och var även den mest frekvent förekommande arten. De spridda fynden indikerar att arten regelbundet använder utredningsområdet för födosök.

Inga tecken på fladdermuskolonier observerades vid inventeringen eller vid tidigare inventeringar.

Uppdrag

Naturcentrum AB har fått i uppdrag av Samgräv AB att genomföra en fladdermusinventering i utpekade områden i Bugärde, Härryda kommun. Området består av delar av fastigheterna Bugärde 11:1, Bugärde 1:2 och Fäxhult 1:2. Inventeringen ska användas som underlag vid ansökan om utökad exploatering av området.

Inventeringen ska komplettera en inventering av Ahlén under 2012 (Ahlén, 2013) som gjordes mellan Hindås och Härryda, den analys av fladdermusmiljöer som Kullingsjö (2015) gjorde för den västra delen av Bugärdeområdet, samt den fladdermusinventering som gjordes för Fäxhult 2019 (Karlsson).

Metodik

Inventeringen utfördes med fladdermusboxar (Petterson D500x) som placerades ut på sex olika platser i området. Platserna hade lokaliserats som lämpliga jaktstråk under den naturvärdesinventering (Franc 2022) som genomförts under vår och försommar 2022. Under NVI-inventeringen (åtta besök) noterades inga miljöer eller objekt lämpliga för fladdermuskolonier, dvs ihåliga träd, hus och liknande.

Boxarna (figur 1) placerades ut vid två tillfällen, den 22/7 och den 28/7.

Box 1. Smal ledningsgata omgiven av björk och gran. Miljön är fuktig med blåttåtel och bitvis vitmossa i markskiktet.

Box 2. Utmed en mindre skogsbilväg med både löv och barr i kanterna.

Box 3. Avlångt kärr rikt på död ved och med barrskog i kanterna.

Box 4. Vid dike i blåttåtelmiljö med stråk och ensamstående gran.

Box 5. Avlång glänta som är hällmark med omgivande blandskog.

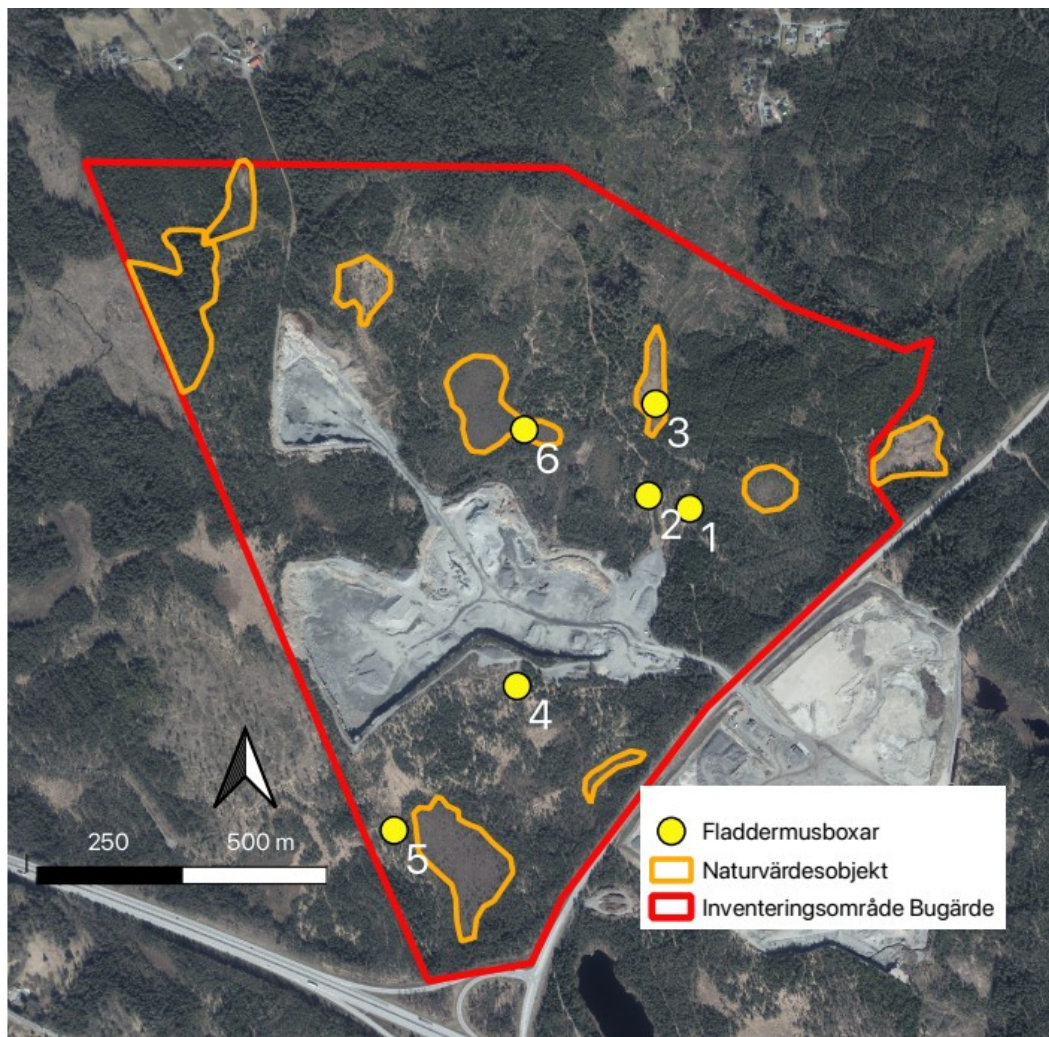
Box 6. Stråk av myrmark med omgivande tallskog.

Nomenklatur – namnpresentation

Samtliga arter anges med vedertagna svenska namn. Om svenskt namn saknas anges vetenskapligt namn. Namnen, såväl de svenska som de vetenskapliga, följer Artfakta.

Rödlistningskategorier följer Artdatabanken 2020. De närmaste observationerna som gjorts av rödlistade fladdermöss i Artportalen utgörs av fynd av fransfladdermus vid Högäset (2013) ungefär 5,5 km i nordlig riktning samt ett fynd av mindre brunfladdermus (VU) i Hindås, drygt 4 km åt nordost (2013). 2019 gjordes också en inventering av området Fäxhult direkt öster om Bugärdeområdet. Där noterades nordfladdermus NT och fransfladdermus NT.

Figur 1. Placering av autoboxar för inventering av fladdermöss.

Resultat

Inventeringsområdet

Centralt domineras området av en bergtäkt (figur 1), som idag (2024) har utökats ytterligare. Miljöerna runt täkten domineras av myrmarker, planterad skog i varierande ålder och hyggen.

I söder dominerar myrar och fuktig skog rik på blåtåtel och pors. Skogen domineras av gran med inslag av främst björk. Lämpliga miljöer för fladdermöss är stråk i skogen (box 4) varav ett går utmed en mindre bäck (box 5). De öppna myrmiljöerna och den täta skogen är mindre lämpliga jaktmiljöer.

I öster dominerar yngre, tät granskog. En elgata (box 1), en skogsbilväg (box 2) och ett kärr (box 3) bedömdes som intressanta jaktmarker.

I norr dominerar hyggen och myrmark. Här placerades en box i ett gatt på en myr (4). Skogsbilvägen kommer från bebyggelse i norr och kan vara intressant som jaktstråk och transportväg.

Resultat

I Bugärdeområdet noterades sex olika fladdermusarter. Nordfladdermus - NT, vattenfladdermus, större brunfladdermus, dvärgpipistrell, mustaschfladdermus/tajgafladdermus (de går inte att skilja åt bara på läten) och en *Myotis*-art som inte kunde bestämmas.

Vid kärret (box 3) noterades fem av arterna och den lokalen bedöms också som en mycket bra jaktmark för fladdermöss. Skogsbilvägen (box 2) har viss kontakt med kärret genom en bäck och kan vara en viktig transportväg till kärret från jordbrukslandskapet i norr/nordväst.

Tabell 1. Inventeringsplatser och fynd av fladdermöss i inventeringsområdet.

	Nordfladdermus NT	Vattenfladdermus LC	Större brunfladdermus LC	Myotis sp	Mustasch/tajgafladdermus LC/LC	Dvärgpipistrell LC
Box 1 elgata	2	-	-	-	-	-
Box 2 skogsbilväg	1	-	1	-	2	-
Box 3 kärret	14	1	1	5	1	1
Box 4 stråk vid bäck	2	-	-	-	-	-
Box 5 hällmarksstråk	2	-	-	1	1	-
Box 6 myrmark	-	-	-	-	-	-

Diskussion

Allmänt

Precis som i inventeringen vid Fäxhult av Karlsson (2019) och som bedömdes för Bugärde av Kullingsjö (2015) visar det sig att det finns jagande fladdermöss i området. Detsamma gäller för de flesta miljöer i södra Sverige. Jämfört med Fäxhult saknades två arter, men detta kan förmodligen härledas till att Fäxhultinventeringen var mycket mer omfattande.

Den vanligaste fladdermusen i inventeringen var nordfladdermus. Den noterades i de flesta miljöerna. Detsamma gällde vid Fäxhultinventeringen där nordfladdermusen var mest frekvent och fanns i flest områden. 2019 var den inte rödlistad, men det är den idag (Artdatabanken, 2020).

Inventeringen fokuserade på stråk i naturen där fladdermössen kan födosöka, det vill säga platser där flygande insekter ansamlas för i huvudsak parning. Det är oftast tunnelliknande strukturer som alléer, skogsbilvägar, smala elgator och liknande. En annan typisk miljö är smalare våtmarker som i detta fall kärret som är smalt och omges av skog på båda sidor eller diket med omgivande gles skog. Den miljö som var rikast på fladdermöss var kärret och det beror förmodligen på att det är ett utmärkt ställe för insekter som mygg (stillastående vatten) och knott (rörligt vatten) att fortplanta sig.

I övriga miljöer rörde sig också fladdermöss, men i mycket lägre frekvens. Dessa djur kan ha varit på eftersök efter bra miljöer och ett par som hållmarksstråket och skogsbilvägen kan också ha haft vissa kvalitéer eller så är de lämpliga flygstråk från en plats till någon annan.

Åtgärder

Vid en potentiell framtida exploatering av området bör man kunna bygga in livsmiljöer för fladdermöss. Motivet är att det finns hela åtta arter fladdermöss i området och att tre av dem är rödlistade, varav nordfladdermusen verkar ha en stark population i landskapet.

- Lämpliga åtgärder är främst att spara kärrmiljön, som troligen utgör ett viktigt födosöksområde, med dess omgivande skog så att dess ekologiska funktion för både växtlighet, insekter, fladdermöss och övriga organismer kan finnas kvar på ett säkert sätt.

- Man bör också spara eller nyskapa lämpliga flygvägar för fladdermössen så de kan komma till kärret och då framför allt från jordbrukslandskapet i nordväst och i söder, och kan nå våtmarker och Fässjöbäcken i nordöst.
- Detta kan göras genom att man sparar glesa skogsstråk, skapar allér som även kan fungera som födosöksområden, skapar bäckar eller åar med omgivande trädriddåer.
- Om man planterar träd kan man gärna plantera blommande träd som även gynnar insekter och fåglar. Till exempel sälg, oxel, lönn, lind, fågelbär och liknande.

Referenser

- Karlsson, L. 2019. Fladdermöss, Fäxhult, Härryda kommun. Inventeringsrapport, Naturcentrum AB.
- Kullingsjö, O; Saarinen, P; Ahlén, J. Naturvärdesinventering och biotopkartering, Bugärde Härryda. 2018. Naturcentrum AB i pdf-rapport till Skanska Asphalt och Betong AB, 2018-10-16.
- Naturvårdsverket. 2009. Handbok för artskyddsförordningen. Del 1. Fridlysnings- och dispenser. Handbok 2009:2. Naturresursavdelningen.
- SLU Artdatabanken. 2020. Rödlisterade arter i Sverige 2020. SLU Artdatabanken, Uppsala.
- Svensk författningssamling 2007:845. Artskyddsförordning. Miljö- och energidepartementet.
- Ahlén, I. 2012. *Artkartering av fladdermöss*. Naturvårdsverket.Handledning för miljöövervakning.